

Oligofrenopedagog ,sinf rahbari va tarbiyachi faoliyati

(adabiyotlardan qisqacha ma'lumot)

Oligofrenopedagog.uz

DEFEKTOLOG

Oligofrenopedagogning faoliyati — ijodiy faoliyat va aynan bilimlarni ijodiy qo'llash mohir pedagogning o'ziga xos xususiyatini ko'rsatib turadi. Pedagoglarga bir xil qolipda ishlash uchun ko'rsatma berilmaydi. Chunki maxsus maktabda turli xil tashxisga, o'ziga xos xususiyatga ega bo'lgan bolalar o'qiydilar. Shu bois doimo ularga o'zingiz boshqarmoqchi bo'lgan psixik hodisalarning qonuniyatlarini o'rganish va shu qonunlarni hamda ularni qo'llamoqchi bo'lgan muhitlarni nazarda tutib ish ko'ring, deb aytamiz...

Faqat mana shu muhitlarning hamda yordamchi maktab tarbiyalanuvchilari shaxsining bunday o'ta xilma-xilligida qandaydir umumiy ko'rsatmalar berish mumkin emas. Mana shuning uchun ham biz oligofrenopedagoglarda yordamchi maktabda o'quvchilarni imkon boricha o'rganishni, o'quvchilarni o'rab turgan muhitni, turli pedagogik tarixni, sharq mutafakkirlarining tarbiyaga oid qarashlari, hadislar va boshqa pedagogikaga oid manbalardan foydalanishni, bu maqsadga erishish sari og'ishmay borishni maslahat beramiz.

Yordamchi maktabda oligofrenopedagog faoliyat jarayonida o'ta xilma-xil kasbiy va shaxsiy sifatlarini namoyon qiladi. Bu sifatlar bir-biri bilan uzviy bog'langan va o'qituvchining amaliy faoliyatida bir butun sifatida yuzaga chiqadi. Shaxsiy sifatlar, maxsus bilimlar va kasbiy tajribaning murakkab hamda ko'p qirrali birikmasini pedagogik qobiliyatlar deb atash qabul qilingan.

Pedagogik qobiliyatlarning shakllanishiga oligofrenopedagoglarni tayyorlab yetishtiradigan oliy o'quv yurtida ta'lim-tarbiya jarayoni katta ta'sir ko'rsatadi.

Yordamchi maktab o'qituvchisi alohida yordamga muhtoj o'quvchining tarkib topayotgan shaxsi bilan ish ko'radi va uni aqli zaif o'quvchilar bilan bo'ladigan barcha munosabati: insonga mumkin qadar ko'p talabchanlik va unga nisbatan mumkin qadar ko'p hurmat tamoyili asosida qurilishi kerak.

Sinf rahbari va tarbiyachi

Sinf rahbari kundalik o'quv-tarbiyani uyushtiruvchi, sinfda o'quvchilar jamoasini tashkil etishni amalga oshiruvchi o'qituvchidir.

Yordamchi maktabning boshlang'ich sinf rahbari vazifasini shu sinf

o'qituvchisining o'zi bajaradi. IV sinfdan direktor tomonidan shu sinfga rahbar tayinlanadi.

Sinf rahbarining asosiy vazifasi bolalar jamoasini uyushtirish, ularda mehnatsevarlikni, jamoatchilik hissini tarbiyalash, ularni har tomonlama rivojlantirish, ularni jamoat ishlariga faol jalb etishdan iborat.

Har bir o'quvchini va sinf jamoasini izchil o'rganish sinf rahbari ishining asosiy mazmunini tashkil etadi. Shu maqsadda sinf rahbari o'quvchilarning davomati, o'zlashtirishi va intizomini kuzatib boradi, ularning qiziqishini, qobiliyatini, oiladagi turmush sharoitini o'rganadi. Shu sababli ko'pchilik sinf rahbarlari kundalik tutib boradilar, unda kuzatishlar yozilib, muntazam ravishda tahlil qilib boriladi.

Sinf rahbari bolalarning madaniy dam olishini tashkil etadi. Ular bilan individual va umumsinf suhbatlari, sinf majlislari o'tkaziladi. O'quvchilar bilan har xil mavzuda kitoblar o'qib, uni muhokama qilishadi. Bundan tashqari, sinf ko'rgazmasini uyushtirish, tabiat burchagi, devoriy gazeta chiqarish ustidan rahbarlik qiladi, o'quvchilarni umumiy maktab to'garaklarida qatnashishga jalb etadi. Sinf rahbari umumiy maktab bayramlarida o'quvchilarning qatnashishlari uchun tayyorgarlik ishlari bilan shug'ullanadi.

Sinf rahbari sinf va maktab o'quvchilar tashkiloti hamda sinf ishiga yordam beradi. Ular bilan yaqin aloqada bo'lib, o'quvchilarda mustaqillik, faollik, o'rtoqlik va o'zaro yordam hissini, ongni, intizomni tarbiyalaydi.

Sinf rahbari bolani maktabda va oilada tarbiyalashda yagona talab birligiga erishmoq uchun o'quvchilarning ota-onalari bilan doimiy ish olib boradi. Shu maqsadda sinf rahbari o'quvchilarning ota-onalari bilan individual suhbatlar va umumiy ota-onalar majlisi o'tkazadi, oilada bolani tarbiyalash va bolaning nutqi ustida ishlash odob-axloqi, xulq-atvor masalalari yuzasidan ma'ruzalar uyushtiradi, ilmiy- ommabop kinofilmlar namoyish qiladi, o'quvchilarning uyiga qatnab, ota-onalarni turli sinfdan tashqari tadbirlarni uyushtirishga, maktabning ota-onalar qo'mitasi ishiga, o'quvchilarni darslarga kirishga qiziqtiradi.

Sinf rahbari fan o'qituvchilarining sinf jurnalini to'g'ri to'ldirishlarini nazorat qiladi, o'quvchilarning davomatini hisobga olib boradi. O'quvchini boshqa maktabga o'tkazishda sinf rahbari mukammal tavsifnoma tayyorlaydi va uni maktab rahbari tasdiqlaydi.

Sinf rahbarining rejasi tarbiyaviy rejaga muvofiq, parallel sinf rahbarlari rejalarini, har bir maktab rejasini hisobga olgancha, ayrim hollarda yarim yilga mo'ljallanadi. Rejada aniq tadbirlar, ular usullari va vaqti ko'rsatiladi. Uslub birlashmalarida va direktor yoki maktab ilmiy mudiri tomonidan tasdiqlanadi. Sinf rahbari o'zi pedagogik kengashda yoki sinf rahbarlari yig'ilishida vaqti-

vaqti bilan hisobot beradi.

Yordamchi maktab tarbiyachisi. Aqli zaif bolalarni tarbiyalash va o'qitish ustida yordamchi maktab-internat va kuni uzaytirilgan maktablarda olib boriladigan butun, ko'p qirrali ish asosan tarbiyachi tomonidan amalga oshiriladi.

Tarbiyachi ishining mazmuni va tashkiliy shakllari juda turli- tumandir. Tarbiyachi o'quvchilarning yuqori o'zlashtirishlarini ta'minlashga yo'naltirilgan ish olib boradi, ularning g'oyaviy-siyosiy tarbiyasini va axloqiy xislatlari tashkil topishini, mehnat, jismoniy va estetik tarbiyani amalga oshiradi. Bolalar faoliyatini uyushtiradi, ularni sanitariya-gigiyena malakalariga odatlantiradi va ularning tashqi ko'rinishiga va kayfiyatiga qaraydi, ota-onalar bilan ish olib boradi va hokazo.

Tarbiyachining asosiy vazifalariga quyidagilarni kiritish mumkin:

1. O'ziga biriktirilgan guruhdagi bolalarning normal tarbiyasini amalga oshiradi, ularni hayotga tayyorlaydi.
2. Tarbiyachi o'z guruhidagi bolalar bilan sinfdan va maktabdan tashqari ishlarni olib boradi.
3. Bolalarni ijtimoiy-foydali mehnatga va o'z-o'ziga xizmat ko'rsatishga jalb etadilar, tarbiyachi o'quvchilar bilan, maktab psixologi, shifokori va logopedi bilan doimiy aloqada bo'ladi.
4. Bolaning ota-onalari bilan doimiy muloqotda bo'ladi.

O'qituvchining huquqi qanday bo'lsa, tarbiyachining huquqi ham shundaydir.

MA'LUMOT O'RNIDA : O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI IMKONIYATLARI CHEKLANGAN BOLALAR UCHUN IXTISOSLASHTIRILGAN DAVLAT TA'LIM MUASSASALARI TO'G'RI SIDAGI 2011-yil 13-sentabrdagi 256-son qarori **VI. Ta'lim jarayonining ishtirokchilari**

69. Ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasasining pedagog-o'qituvchilari o'zlariga yuklangan majburiyatlardan tashqari, shaxsni shakllantirish va nuqsonlarini korreksiyalash, jismoniy va psixik nuqsonlarini bartaraf etish, nuqsonlar bilan bog'liq bo'lgan bilish faoliyatidagi o'ziga xosliklarini me'yorga keltirish, bilimga oid qiziqishlari va qobiliyatlarini rivojlantirish sohasida ish olib boradilar.

70. Ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasasining tarbiyachisi rivojlanishidagi nuqsonlarni korreksiyalash ishlarida o'qituvchi ishlarini davom ettiradi, jismoniy yoki psixik nuqsonlar sababli yuzaga keladigan psixik yoki jismoniy rivojlanish xususiyatlarini e'tiborga olgan holda o'quvchilarga individual yondashuvni amalga oshiradi, o'z guruhidagi o'quvchilarning hayoti va salomatligi saqlanishi uchun javob beradi.

Manba:

- Maxsus pedagogika: Oligofrenopedagogika /P.M.Po'latova.-T.:
G'.G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi. 2005. 224 b.

-Mo`minova L. Xamidova M. va boshqalar "Maxsus psixologiya", Noshir nashriyoti
Toshkent 2012

**- O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI
IMKONIYATLARI CHEKLANGAN BOLALAR UCHUN IXTISOSLASHTIRILGAN
DAVLAT TA’LIM MUASSASALARI TO‘G‘RISIDAGI 2011-yil 13-sentabrdagi 256-son qarori**

[Oligofrenopedagog.uz](https://oligofrenopedagog.uz)

